gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	Maatregelen tekort begrotingsjaren 2026 en 2027
Portefeuillehouder	mr. drs. Beryl van Straten
Inlichtingen	Peter Beumer
Collegevergadering	28 januari 2025
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	11753909

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. met het oog op het financieel sluitend maken van de jaren 2026 en 2027 van het meerjarenbeeld in de Voorjaarsrapportage 2025 de volgende maatregelen te verwerken:
   a. overhead: ramen onderuitputting budget opleidingskosten;
   b. ramen areaaluitbreiding onroerendezaakbelastingen niet woningen;
   c. ramen extra pachtopbrengsten;
   d. inzet deel van het 10%-surplus Algemene dekkingsreserve;
   e. leges weer 100% kostendekkend maken;
   f. verhogen toeristenbelasting met 30%;
   g. als flankerende maatregel bij beslispunt f twee jaar een bijdrage van € 100.000 te verstrekken aan Bureau Event Park Amsterdam voor stimuleren congressen en evenementen;
   h. inrekenen stelpost Hervormingsagenda Jeugd.

2. Samenvatting

In de Programmabegroting 2025-2028 is aan de raad een meerjarenbeeld gepresenteerd waarin de jaren 2026 tot en met 2028 een tekort laten zien. Dit tekort wordt veroorzaakt door de lagere inkomsten vanuit het Rijk vanaf 2026, het ravijnjaar. Om dit tekort op te heffen zijn maatregelen nodig. In de programmabegroting zijn hiervoor acht denklijnen met de bijbehorende maatregelen met hun consequenties voor een eerste discussie in de gemeenteraad aangeboden. De raad heeft daar op 24 oktober 2024 een eerste bespreking over gevoerd. Deze beraadslagingen zijn betrokken in de keuzes die wij nu aan de raad voorleggen voor de maatregelen vanaf 2026. Bij dit raadsvoorstel is ook het rapport gevoegd waarop deze keuzes zijn gebaseerd. Na besluitvorming door de raad worden de keuzes verwerkt in de Voorjaarsrapportage 2025.

De stand van het meerjarenbeeld en de taakstelling wordt na verwerking van de decembercirculaire (brief XS-24121708.765) en de maatregelen 2026 en 2027 als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000; min = nadeel)	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Geactualiseerd meerjarenbeeld	11.063	-2.071	-8.372	-14.990
Structurele lasten incidenteel gedekt/niet meegenomen in Voorjaarsrapportage 2024		-3.760	-4.510	-4.510
Ontwikkelingen jeugdzorg en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)		-1.000	-1.500	-2.000
Geactualiseerde tekort = taakstelling		**-6.831**	**-14.382**	**-21.500**
Reservering autonome ontwikkelingen		-3.000	-3.000	-3.000
Maatregelen 2026 en 2027		+10.016	+17.500	+18.500
Restant taakstelling		**+185**	**+118**	**-6.000**

Het bedrag aan maatregelen voor de jaren 2026 en 2027 is ruim € 3 miljoen hoger dan op basis van de huidige taakstelling noodzakelijk is. Echter bij de Voorjaarsrapportage 2025 wordt het meerjarenbeeld geactualiseerd. Het is de verwachting dat de geraamde tekorten in het meerjarenbeeld hoger worden als gevolg van autonome ontwikkelingen zoals indexering. We houden vooralsnog rekening met een bedrag van € 3 miljoen. Daarom is het verstandig rekening te houden met een ruimer bedrag aan maatregelen. Als op basis van de Voorjaarsrapportage 2025 blijkt dat het totaalbedrag van de nu voorgestelde maatregelen niet noodzakelijk is, dan kan bij de vaststelling van de voorjaarsrapportage besloten worden tot een bijstelling van de nu voorgestelde bedragen.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Door lagere inkomsten van het Rijk is het meerjarenbeeld van de gemeente vanaf 2026 negatief oplopend tot een tekort van meer dan € 20 miljoen in 2028. Sinds september 2023 is gewerkt aan de voorbereiding van een pakket maatregelen om weer een sluitende begroting te krijgen. Dat pakket maatregelen is op hoofdlijnen opgenomen in de Programmabegroting 2025-2028 en door de raad besproken. Thans bieden wij de raad het onderliggende rapport 'Denklijnen en maatregelen 2028' aan. Met de kennis van dit rapport en uw beraadslagingen van 24 oktober 2024 hebben wij een keuze voor een aantal maatregelen gemaakt. Deze leggen wij nu aan u voor.

In de Gemeentewet is opgenomen dat de raad er op moet toe zien dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. De provinciale toezichthouder beoordeelt of dit het geval is. Daarbij wordt gekeken dat of het eerste jaar (2026) of het laatste jaar (2029) van de begroting met structurele middelen sluitend wordt gemaakt. In het eerste geval moet het jaar daarop weer omgebogen worden, er wordt dan maar een beperkt bedrag omgebogen. In het tweede geval moet een groot bedrag worden omgebogen met maatschappelijke consequenties. Dat is ook een door de raad gevoeld dilemma. In de raadsvergadering van 24 oktober 2024 hebben wij de breed gedragen mening gehoord om niet meteen ingrijpend om te buigen, maar om ook tijd te kopen en keuzes aan een nieuwe coalitie te laten. De raad heeft bij de vaststelling van de Programmabegroting 2023-2026 besloten dat wanneer als gevolg van de onzekere financieringssystematiek van het Rijk naar de gemeenten tekorten ontstaan, maximaal de laatste twee jaren van het meerjarenbeeld negatief mogen staan (2022.0001893). Wij hebben daarom gekozen voor een pakket maatregelen waarin de jaren 2026 en 2027 structureel sluitend worden gemaakt. Een groot deel van de taakstelling wordt gerealiseerd. In het

verkiezingsjaar 2026 is dan de tijd om na te denken over het restant van de maatregelen voor het structureel sluitend maken van de jaren na 2027.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Wij hebben de keuze gedaan om de volgende maatregelen aan de raad voor te stellen:

Nr	Programma	Maatregel	2026	2027	2028-2029
5-1.	Overhead	Onderuitputting budget opleidingskosten ramen	500.000	500.000	500.000
5-4.	Algemene dekkingsmiddelen	Ramen areaaluitbreiding onroerende-zaakbelastingen (OZB) niet woningen	885.500	1.771.000	2.656.500
5-5.	Ruimtelijke Ontwikkelingen	Ramen extra pachtopbrengsten	200.000	200.000	200.000
5-6.	Reservemutaties	Inzet deel van het 10% surplus Algemene dekkingsreserve		1.349.000	1.363.500
6-4.	Ruimtelijke Ontwikkelingen	Leges weer 100% kostendekkend maken	4.255.000	4.255.000	4.255.000
7-1.	Algemene dekkingsmiddelen	Verhogen toeristenbelasting met 30%	4.275.000	4.275.000	4.275.000
7-1.	Economische zaken	Flankerende maatregel: Bijdrage Bureau Event Park Amsterdam voor stimuleren congressen en evenementen	-100.000	-100.000	
8-1.	Zorg en werk	Inrekenen stelpost Hervormingsagenda Jeugd		5.250.000	5.250.000
	Totaal		**10.015.500**	**17.500.000**	**18.500.000**

Het voorstel betreft keuzes waarbij rekening gehouden is met de belangrijkste voorkeurslijnen vanuit de begrotingsraad van 24 oktober 2024:

- nog niet te drastisch ombuigen;
- geen ombuigingen op het maatschappelijk middenveld;
- geen lastenverhoging voor de inwoners;
- iets risicovoller ramen met het oog op onderuitputting in de begroting;
- bij ombuigingen eerst kijken naar 'geen Haagse knaken, geen Haagse taken'.

De maatregelen 5-1 tot en met 5-6 zijn technische maatregelen waarbij voor de inzet van de ADR niet is gekozen voor de maximale variant omdat dit voor extra schuld zorgt en onze gemeente nog voor grote investeringen staat. Deze maatregelen zijn uitgewerkt in het bijgevoegde rapport 'Denklijnen en maatregelen 2028'.

Maatregel 6-4 betreft een herstelmaatregel. De kosten van de behandeling van omgevingsvergunningen zijn harder gestegen dan de geraamde opbrengsten in de begroting. Dit moet weer terug naar 100% kostendekkendheid. Dit kan wellicht door de ramingen van de kosten en opbrengsten realistischer te ramen maar het kan ook dat bijstelling van tarieven en het plafondbedrag per aanvraag nodig is.

Maatregel 7-1 heeft geen impact op de inwoners. We kiezen voor een dusdanige verhoging zodat de toeristenbelasting in Haarlemmermeer onder die van Amsterdam blijft. Wij stellen als flankerende maatregel voor de organisatie Event Park Amsterdam in Hoofddorp extra te

steunen in de jaren 2026 en 2027. Wij verwachten dat dit zal leiden tot meer zakelijke evenementen en hotelovernachtingen. Hiermee is dit een verzachtende maatregel.

Verder stellen we voor om voor de Hervormingsagenda Jeugd een stelpost in te rekenen. Het is zeker niet duidelijk of deze ook wordt gehaald. Wij volgen in deze de lijn van andere gemeenten en met het oog op het iets risicovoller ramen en de motie geen Haagse knaken, geen Haagse taken lijkt ons dit een goede maatregel. De maatregelen zetten we in vanaf 2027.

Omdat in dit voorstel ook de inzet van de algemene dekkingsreserve zit, wordt ook invulling gegeven aan de motie uit de begrotingsraad om het positieve jaarrekeningresultaat in te zetten om het negatieve incidentele saldo vanuit de lopende begroting te dekken, zodat de tekorten van 2026-2028 zullen afnemen.

In de begrotingsraad is de motie over Wmo-middelen septembercirculaire aangenomen waarin het college wordt opgeroepen de middelen te gebruiken voor het verlagen van de taakstelling. We hebben dit nader bekeken en hebben dit niet voorgesteld bij de bovenstaande keuzes. Wij zien de kosten van jeugdzorg en Wmo nog steeds toenemen en de extra van het Rijk ontvangen middelen zijn hiervoor nodig.

Ook is zoals toegezegd gekeken naar ruimte in de bestemmingsreserves. Alle bestemmingsreserves zijn kritisch beoordeeld. Wij zijn echter van mening dat deze in stand moeten blijven voor de door de raad vastgestelde doelen en dat hier weinig ruimte uit te verwachten is.

Door de raad is meermaals gevraagd om scenario's voor ombuigingen. Omdat het pakket ons inziens goed aansluit bij de door de raad aangegeven lijnen zijn deze nu niet aan u voorgelegd. Wel is duidelijk dat er op deze keuze van het college varianten (scenario's) te bedenken zijn. Zo zijn met name de inzet van de algemene dekkingsreserve en de verhoging van de toeristenbelasting hoger en lager vast te stellen en ook is de stelpost Hervormingsagenda in 2026 al voor € 4,95 miljoen in te zetten. Deze varianten zijn mogelijk ook nodig omdat het meerjarenbeeld in de Voorjaarsrapportage 2025 uiteraard kan wijzigen ten opzichte van het huidig beeld.

3.3 Wat mag het kosten?

Aan de uitvoering van dit voorstel zijn, naast de beschikbare ambtelijke capaciteit, geen kosten verbonden.

Wat zijn de financiële risico's?

Aan de maatregelen is het risico verbonden dat deze uiteindelijk niet gerealiseerd worden. Dat is bij de meeste maatregelen geen hoger risico dan regulier. Alleen bij de maatregel van de Hervormingsagenda Jeugd is dit risico hoger omdat we nog steeds wachten op wettelijke maatregelen van het Rijk en de ervaring is dat de financiële compensatie van het Rijk achteraf nogal eens minder is dan de kostenontwikkeling bij de gemeente.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De raad is verantwoordelijk voor de besluitvorming over de keuzes voor de maatregelen. De raad neemt uiteindelijk de besluiten over de maatregelen bij de vaststelling van de Voorjaarsrapportage 2025. Ons college is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregelen en de rapportage hierover aan de raad. Eerste aanspreekpunt binnen het college is de portefeuillehouder Financiën.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?
Bijgevoegd is het rapport 'Denklijnen en maatregelen 2028' waarin 33 maatregelen voor een totaalbedrag van € 36,8 miljoen zijn uitgewerkt in het format dat is afgesproken in het plan van aanpak voor de ombuigingen. De maatregelen en de bedragen zijn gelijk aan die zijn gepresenteerd in de Programmabegroting 2025-2028. In de eerste bijlage van het rapport zijn de verschillen opgenomen ten opzichte van de presentatie uit de informatieve bijeenkomst van 29 februari 2024. In de tweede bijlage van het rapport is een reactie gegeven op suggesties die door de raad zijn gedaan op 24 oktober 2024. Op deze wijze is alle relevante informatie voor de raad beschikbaar. In de derde bijlage van het rapport is de analyse van de bestemmingsreserves opgenomen.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?
De raad wordt op de gebruikelijke wijze geïnformeerd over de realisatie van de maatregelen in de planning & controlcyclus.

3.7 Wat betekent dit voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA)?
Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de MRA en er zijn met betrekking tot dit onderwerp geen regionale afspraken gemaakt.

4. Ondertekening
Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris,	de burgemeester,
Cees Vermeer	Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n): Rapport Denklijnen en Maatregelen 2028